Deszki tükör

Nyomdakész a község monográfiája

Mintegy évtizede tudatos és tervszerű tudományos munkák tárják fel a megye városainak, községeinek, falvainak történetét, néprajzát, mai életét. A kisebb községek öntudatra ébredésének, a hagyományok megőrzésének, a história tudományos feldolgozásának jegyében születnek ezek a vállalkozások annak érdekében, hogy *a szűkebb pátria mind jobb megismerésével jobban eligazodjunk az ország történetében, napjaink mind bonyolultabb valóságában.* A sok helyi és központilag támogatott tudományos elemző munka között sajátos helyet foglal el az a sorozat, melynek célja *Csongrád megye nemzetiségek lakta településeinek történeti-néprajzi földolgozása.* Ennek első darabja volt néhány esztendeje a Szőreg-monográfia, a közelmúltban nyomdakész állapotba került a Deszk-kötet, s megkezdődtek az előkészületek Magyarcsanád és Pitvaros történetének komplex feldolgozására. A deszki vállalkozásról mondták el véleményüket néhányan.

Dr. Hegyi András egyetemi adjunktus, a monográfia szerkesztője: Komoly és nagy vállalkozás a megye nemzetiségi településeinek monografikus feldolgozása. Ha valamennyi elkészül, forrásul szolgálhat a megyében élő nemzetiségek történetének földolgozásához is. A deszki vállalkozás méreteiben és a résztvevők körét tekintve is jelentős, sokszálú. Huszonnyolc tanulmány dolgozza föl a község történetét, néprajzát, földrajzi viszonyait, nyelvészeti sajátosságait, s ezek mellett szociografikus írások, riportok, esszék mutatják be a deszki embereket. A szerzők, lektorok és közreműködők több mint hatvanan dolgoztak e kötet munkálataiban. A megye valamennyi jelentős társadalomtudományi kutatóbázisa részt vállalt létrejöttében. Minden ilyen kötet megszületése politikai jelentőséggel is bír, s ez csak fokozott a nemzetiségi területeken. Mindez érzékelhető volt a munka folyamán, a részeredmények megismertetése erősítette a Deszken élő nemzetiségi lakosság jó közérzetét, azt az érzést, hogy múltjukkal, életükkel, hagyományaikkal felelősen törődik ez a haza. Deszk a munkálatok során ideális körülményeket biztosított, valamennyi közreműködő érezhette a lakosságnak és a község vezetőinek támogatását. Sok új forrást, dokumentumot, fényképet, iratot bocsátottak a monográfia rendelkezésére. A községi vezetés jóvoltából több kutató dolgozhatott a jugoszláviai Karloca levéltárában, ahol becses anyag birtokába jutottak. El kell még mondani, hogy Deszk története szorosan összefonódott a környező községek, falvak históriájával. Ez olyan kutatói alapállást követelt melynek során intenzíven foglalkoztak ezzel a vidékkel, így a Deszk monográfia egyúttal a Maros-szögi települések életének, fejlődésének tükre.

Mészáros Ferenc, a HNF községi bizottságának titkára: Azt várjuk a Deszk-monográfiától, hogy a község mai lakói és utódaink megismerjék a település múltját, jelenét, a hajdan voltak tevékenységét, örökségünket, mai fáradozásainkat. Akik 10—20 évvel ezelőtt elszármaztak innen, bizonyára érdeklődéssel forgatják majd szülőfalujuk történetét, az ittlakóknak pedig hosszú ideig hasznos olvasmány, életük mindennapjait és jeles ünnepeit megörökítő krónika lesz.

Rusz Milosné tanácselnök: E vállalkozás az egészséges lokálpatriotizmus szülötte. Célunk az volt, hogy a deszkiek és mindenki, aki valamilyen kapcsolatban áll községünkkel, megismerje e települések földrajzi kialakulását, viharos történetét, gazdag hagyományvilágát, s e kötettel az utókor számára megmentsük mindazt, amit megőrzésre érdemesnek tartunk, ami könyvlapokra nyomtatva megmenthető.

Molnár Mihály, a községi párttitkár: Önmagunk ereje kevés lett volna a község történetének megírásához, a honismereti munkával különben sem állunk valami ragyogóan. Ám elmondhatjuk, hogy a monográfia alkotó közössége magas színvonalú tudományos munkát, ugyanakkor népszerű olvasmányos kötetet készített. Azt várjuk, hogy mindannyian a lehető legpontosabban ismerjük meg azt a községet, ahol élünk, kapjuk vissza azokat az élményeket, indításokat, szándékokat, körülményeket, amelyek apáink, dédapáink életére voltak jellemzőek, megtudjuk, mivel foglalkoztak, hogyan gondolkodtak. A körültekintő munka során eddig hazánkban feldolgozatlan jugoszláviai levéltári anyagok is bekerültek a monográfiába. Bízunk abban, hogy e könyvben egyszer és mindenkorra megőrződik községünk története, hosszú ideig tükröt tartva olvasói elé.

A hatvaníves, hatalmas illusztrációs és dokumentumanyaggal kiegészített kötet hamarosan a Szegedi Nyomdába kerül, melynek gépsorait jövőre hagyja el.

T. L.

Betiltott bukósisakok

Közúti baleset kapcsán a Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet megállapította, hogy olyan motoros bukósisakok is forgalomba kerültek, amelyekre a gyártók vagy a forgalmazók nem végeztették el az egyébként kötelező minőségvizsgálatot. Eddigi megállapítások szerint ezeket a bukósisakokat főleg használt cikként árusították. A használtcikkpiacon folytatott hatósági ellenőrzés alkalmával az intézet kétféle bukósisakot vizsgált meg, az előírt biztonsági követelményeknek és az állami szabvány egyéb előírásainak egyik sem felelt meg. Árusításukat a Belkereskedelmi Minisztérium ide vonatkozó rendelete alapján az intézet megtiltotta.

A KERMI megtiltja valamennyi új, vagy használt hazai és import motoros bukósisak árusítását, ha azokra a rendeltetési célra való alkalmasságot igazoló KERMI-szakvéleményt nem szerezték be. Tilos a módosított, nem gyári alkatrészekkel szerelt használt és a külföldről magánúton behozott bukósisakok árusítása is. A minőségvizsgálat nélkül forgalomba hozott, vagy az értékesített módosított, használt bukósisakokat az eladók kötelesek visszavenni.

Tervpályázat

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium, Budapest Főváros Tanácsa VB „a Budapest körüli autópályagyűrű Kispest—Cinkota közötti szakaszának az M4 autópályával, a Ferihegyi repülőtér forgalmi igényeit is kielégítő kapcsolataira, valamint a térség ipari- és lakóterületi főúthálózatának tervezésére" országos, nyilvános és titkos tervpályázatot hirdet.

A tervpályázaton minden olyan természetes és jogi személy részt vehet, akivel szemben a területrendezési és építési tervpályázatokról szóló 8/1980. I/1. ÉVM sz. rendelet szerint kizáró ok nem áll fenn. A pályaművek díjazására és megvételére 460 000 forint áll rendelkezésre. A legnagyobb díj összege 100 000 forintnál több, a legkisebb díj, illetve megvételi összeg húszezer forintnál kevesebb nem lehet. A pályaművek beküldési határideje: 1982. január 11.

A tervpályázati kiírás és mellékletei 1981. szeptember 21-től vehetők át a Közúti Beruházó Vállalat gondnokságán (Bp. XII. Böszörményi út 24. fsz. 10.) 300 Ft helyszínen való befizetés ellenében hétköznapokon — szombat kivételével — 9—16 óra között. A bírálóbizottság a tervpályázat eredményét 1982. február 15-ig hozza nyilvánosságra.

Vándormadarak tegnap és ma...

Még a nyárutó zöld és virágos ruháit lobogtatja a szél, és a város körüli réteken zümmögő bogarak repkednek. De a fecskék csapatai halkabban csivitelnek, s mintha kérdeznék a szeptemberi szellőt — lesz-e jó utunk déli irányban? A nagy nyári madárnyüzsgés elapadt, csendesebbek a napok. A szegedi táj, a fehér-tói nádasok madarai, a városi kertek sárgarigói, poszátái és a tiszai erdők lakói lassan útrakelnek. A szeptemberi igazi élet a ködös hajnalok és csillagfényes esték susogó függönye mögött zajlik. Javában tart a madárvonulás! Évről évre, űzvehajtva járják ösztönös útjukat a levegő vándorai. Csendes, párás szeptemberi este. Az őszi tücsök fájdalmas, síró hangja búcsúzik a nappaltól, a melegtől, a nyártól. Fenn a magasban „idegen", ősi kiáltások szólnak, hívnak, keresnek. Messze szálló vándorok hangja úgy hull a messzi kékből, mint a furulyaszó.

A Tisza felől hallik: kru-kruu-kru... Az idei ősz első kis darucsapatában (szeptember 3-án) négyen vannak, hangjukon bizonytalanság érződik. Messzi északról, finn lápok és rétek üzenetét hozták, s a fárasztó úton megpihennek itt a szegedi pusztákon. Összel, amikor az ég kitárul, időt és tért feledve szárnyai nőnek az emlékezésnek. A nyár annyira más, csak a mában él. Ősz érkeztével azonban már a múlt és jövő kavarog az ember hangulatában. Lehet, hogy talán most is a városunk felett átrepülő darvak különös hangja idézte fel az emlékeket. Élmény megpillantani szárnyalásukat, öröm képzeletben bekalandozni mindazt, ami a pusztáinkon megjelenő darvak emléke. A múlt századokban e nagy múltú, címeres madarunk tolla elmaradhatatlan része volt a „rangos pusztai embör" viseletének. Nagyra értékelt, mögbecsült tudomány volt a darvászás. Öreg pusztai pásztorok még arra is emlékeznek, hogy ügyes pusztaszeri, baksi és balástyai darvászok gödröt ásva, kukoricaszárral álcázva, hurokkal fogták a darvakat. Még ma is több magnótekercsre gyűjthettem a darvászás történeteit. A magyar pusztákon a század végi mocsárlecsapolások óta költ a daru, és tavasszalősszel átvonuló csapatai is ritkulnak. Ma már természetvédelmi törvényünk óvja, védi őket. Emlékszem, majd három évtizede, amikor a híres fehér-tói madárgyűjteményt létrehozta dr. Beretzk Péter, őt kísérhettem el egy darulesre.

Vándormadarak őszi beköszöntése — hosszú-hosszú évek óta ismétlődő természeti képek! Ősi jelek, amire vigyázni kell, őrizni és átörökíteni. Az emlékekről csak keveset szabad beszélni, mert ha gyakran felidézzük, köddé lesznek. Hogy most mégis szóltam róluk? — figyelemfelhívás mai diákokhoz, természettel barátkozó gyerekekhez... Vegyék észre városunk felett beköszöntő vándormadarak jöttét —, kiránduljanak hétvégeken a környező pusztákon, sömlyéken. Csodálják a változó természetet, hallják a „kru"-gató vándorokat... Aztán csak várni kell. Az emlékek futó felhői maguk fognak beúszni a jövő évtizedeibe — a jövő természetvédői lesznek. Ilyentájt a szeptemberi őszi estéken a vonuló darvak hangjában felparázslanak a holnap emlékei.

Csizmazia György

A korkedvezményre jogosító időről

A felszabadulás előtt és után kendergyárban dolgozott, mint fonónő K. I.-né szegedi olvasónk. Nyugdíjba szeretne menni és szeretné tudni, hogy a társadalombiztosítási rendelkezések szerint jogosult-e korkedvezményre, s ha igen, hány évi kedvezményre számíthat?

A rendelkezések szerint az a férfi, aki legalább tíz évet és az a nő, aki legalább nyolc évet korkedvezményre jogosító munkakörben, munkahelyen dolgozott, kétévi korkedvezményre jogosult. Ugyancsak kétévi korkedvezmény jár annak is, akit legalább hat éven át egy légköri nyomásnál nagyobb nyomású légtérben foglalkoztattak. Minden további öt-öt évi (nőknél négy-négy évi) korkedvezményre jogosító munkakörben, illetőleg három-három évi egy légköri nyomásnál nagyobb nyomású légtérben eltöltött idő további egy-egy évi korkedvezményre ad jogot. A korkedvezményre jogosító munkaköröket (munkahelyeket) külön jegyzék tartalmazza, amely a 15/1975. (VI. 14.) MT számú rendelet I. számú melléklete. E jegyzék ismerteti a korkedvezményre jogosító munkaköröknek a gyakorlatban használt különböző elnevezéseit, valamint a munkakörök, munkafolyamatok műszaki leírását, továbbá a korkedvezmény hatályát, vagyis azt, hogy a munkakör melyik iparág, illetőleg a népgazdaság melyik ágazata (szektora) területén minősül korkedvezményre jogosítónak.

A korkedvezményre jogosító munkakörökben eltöltött minden 365 nap, egy-egy évnek számít, és a korkedvezményre jogosító különböző munkakörökben eltöltött időket — a közöttük levő megszakítás tartamára tekintet nélkül — egybe számítják. A rendelkezés szerint a táppénzes állományban töltött idő akkor számít korkedvezményre jogosító időnek, ha a korkedvezményes öregségi nyugdíjat igénylő a keresőképtelenség bekövetkezésekor korkedvezményre jogosító munkakörben dolgozott. Olvasónk leveléből nem tűnik ki, hogy fonónőként hány évet dolgozott, de fentiekből már ki tudja számítani, hogy hány évi korkedvezményes idővel rendelkezik. Amennyiben nyolc évet dolgozott fonónőként, akkor már 53 éves korában jogosult az öregségi nyugdíjra. Ha pedig további négy évet tud még igazolni, akkor pedig további egy év korkedvezményes idővel rendelkezik, és ez esetben már 52 éves korában jogosult az öregségi nyugdíjra.

Dr. V. M.

„Tiszatáj" Mgtsz
Szeged-Tápé 6. sz.
bélyegzője elveszett
használata a mai naptól érvénytelen. X

Az Autóközlekedési Tanintézet
gyorsított SZEMÉLYGÉPKOCSI-VEZETŐI
tanfolyamot indít
FIZETÉSKEDVEZMÉNNYEL.
Jelentkezni:
Szegeden, Üttörő tér 5/B. sz. alatti ügyfélfogadóban.
Kiskundorozsmán, a TAKARÉKSZÖVETKEZET irodájában.
hétfő—csütörtök 8—16 óráig.
pénteken 8—15 óráig.
szombaton 8—12 óráig. X

A SZEGEDI ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET
felesleges készletéből
normál.
csaphornyos parkettát
ad el lakosság részére.
Akác I. o. 22 mm, 321,28 Ft/m².
Akác I. o. 19 mm, 284,33 Ft/m².
Csertölgy I. o. 22 mm, 267,69 Ft/m².
Csertölgy I. o. 19 mm, 255,70 Ft/m².
Érdeklődni lehet: anyagosztály, József Attila sgt. 8.
Ügyintéző: Törökné.
Telefon: 14-329.

TÁJÉKOZTATJUK VÁSÁRLÓINKAT!
1981. szeptember 15-től szeptember 30-ig
éves vagyonmegállapító leltárt tartunk
A leltártól függetlenül kiszolgálunk
minden olyan árucikket, melyek az őszi betakarítás és talajmunkák elvégzéséhez nélkülözhetetlenek.
A leltár kezdetével egy időben,
szeptember 15-től a betakarítás befejezéséig,
őszi ügyeleti szolgálatot tart alkatrészosztályunk és raktárunk.
Ügyeleti nyitvatartás:
hétköznap 7—17 óráig,
szombaton és vasárnap 7—13 óráig.
Ügyeleti telefon: 13-010
Csongrád megyei AGROKER Vállalat.
Szeged, Dorozsmai út 33.

Ajánlatunk!
Csanytelek, Tömörkény u. 2/A. alatti
vetőmagboltunkban
széles szájnyílású,
220 literes
műanyag hordó kapható
Ára: 980 Ft/db.
Csongrád megyei ZÖLDÉRT Vállalat